

РЕЦЕНЗИЯ

От: Доцент д-р Олег Йорданов Димов

УНСС КАТЕДРА ФИНАНСОВ КОНТРОЛ
Научна специалност: „СЧЕТОВОДНА ОТЧЕТНОСТ, КОНТРОЛ И АНАЛИЗ НА
СТОПАНСКАТА ДЕЙНОСТ (ФИНАНСОВ КОНТРОЛ)“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност в УНСС.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №510../20.02.2026 г. на Ректора на УНСС

Автор на дисертационния труд: **ДАРКО АНАЧКОВ**

Тема на дисертационния труд: *Тема УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ МОДЕЛА НА КОНТРОЛ НА СИСТЕМАТА ЗА ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ В РЕПУБЛИКА СЪРБИЯ*

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра/факултет на УНСС по научна специалност съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС №...../2021 г. Обучението е осъществено в редовна/задочна/свободна форма през периода ...2021-2025 г.

· *Кратка биографична справка*

· Дарко Аначков е роден на 12 март 1991 г. в гр. Прокупле, Република Сърбия. Живее и работи в гр. Враня. От 2016 г. е гражданин на Република България.

· Висшето си образование завършва във Висшето училище по бизнес икономика и предприемачество в Белград, Република Сърбия, специалност „Финанси, банково дело и застраховане“, където придобива образователно-квалификационни степени „бакалавър— и „магистър—.

· От 2021 г. е докторант в Университета за национално и световно стопанство, Финансово-счетоводен факултет, катедра „Финансов контрол“. От 2017 г.

до днес заема длъжността председател на Българо-сръбския център във Враня

· *Заемани академични и други длъжности до момента (вкл. длъжности извън ВУ или научна организация).*

От 2022 г. е член на Съвета на Правителството на Република Сърбия за наблюдение на изпълнението на Стратегията за превенция и защита от дискриминация 2022–2030.

През 2023 г. е инициатор на установяването на партньорство между УНСС и Academy of Professional Studies - Южна Сърбия – Лесковац. Инициативата се осъществи успешно с подписване на Споразумение за сътрудничество между ректора на УНСС и председателя на Академията.

От 2024 г. работи като учител по предприемачество в Химико-технологичната професионална гимназия във Враня, като е и координатор на училищния екип за проекти.

Езици: български, сръбски и английски език.

· *Кратка информация за изпълнението на индивидуалния план*

Съгласно Заповед №550/02.2026 г. на Ректора на УНСС докторанта Дарко Аначков е изпълнил всички изисквания на Закона и е отчислен с право на защита.

Езици: български, сръбски и английски език

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

· *Структура, обем*

Дисертационният труд на тема „УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ МОДЕЛА НА КОНТРОЛ НА СИСТЕМАТА ЗА ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ В РЕПУБЛИКА СЪРБИЯ се състои от 246 страници, в т.ч.

увод, три глави, заключение, приложение 1 бр. и списък с използвана литература. В изложението са представени таблици- 28 бр. . Използваната литература съдържа литературни източници са книги и статии 162 бр. на брой, от които 4 са на български език и 158 на сръбски и английски език., правна уредба 8 бр., интернет източници 15 бр.

Обект на изследване в дисертационния труд са обществени поръчки в публичния сектор в Република Сърбия.

Предмет на изследване е модела за контрол на обществените поръчки в Република Сърбия;

В увода се обосновава актуалността на разглежданата тема, както и развитието на обществените поръчки в Република Сърбия. Темата е безспорно актуална както в национален ,така и в европейски и световен план.

В глава 1 : ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ .. е разгледано Историческо развитие на обществените поръчки в световен аспект.Разгледани са същността ,основни принципи и разпоредби в обществените поръчки.Изведени са Проблеми и предизвикателства при изпълнението на обществените поръчки,като е фокусирано вниманието върху Корупция и нередности и недостатъци като Липса на квалификация и обучение, Липса на прозрачност и отговорност , Прекомерна правна регулация ,Несъответствие с международните стандарти ,Липса на конкуренция , Системи за наблюдение и оценка ;

.В ГЛАВА 2: АНАЛИЗ НА СИСТЕМАТА ЗА КОНТРОЛ НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ПОРЪЧКИ В РЕПУБЛИКА СЪРБИЯ е описана Правна и нормативна база за контрол на обществените поръчки , Вътрешни процедури и практики в контрола, Анализ на удовлетвореността на оферентите и възложителите от съществуващите механизми за контрол ,Идентифициране на слабости в настоящите практики , Прозрачност и информационни технологии ,Анализ на нивото на прозрачност в процедурите за обществени поръчки в Република Сърбия, Влияние на прозрачността върху общественото доверие и намаляването на корупцията ,Оценка на използването на информационни технологии в системата за контрол ,Предложения за подобряване на информационните технологии и прозрачността , Ролята на Сметната палата на Република Сърбия ,Устройство и функции на Сметната палата на Република Сърбия , Одитни процедури на Сметната палата на Република Сърбия , Оценка на качеството и полезността на одитните доклади , Препоръки от одиторски доклади , Идентифициране на предизвикателствата при изпълнението на препоръките от одитните доклади , Междунституционална координация и сътрудничество , Проучване на сътрудничеството между контролните органи ,Стратегии за подобряване на сътрудничеството и комуникацията ;

. В ГЛАВА 3 : ЕМПИРИЧНО ИЗСЛЕДВАНЕ е дефиниран Изследователски проблем и Методология и методика на изследването.Особено внимание е обърнато на Канцелария по обществени поръчки.Показани са Резултати на дескриптивната статистика, Резултати от тестовете на Колмогоров-Смирнов , Резултати от теста на Mann-Whitney U ,Резултати от теста на Krusal-Wallis ;

. Направен е анализ на Сметна палата на Република Сърбия ,Дескриптивна статистика ,Тест на Колмогоров-Смирнов ,Резултати от теста на Mann-Whitney U , Резултати от теста на Krusal ;

. Разгледани са и Местните самоуправления ,като към тях са приложени, Дескриптивна статистика , Тест на Колмогоров-Смирнов , Резултати от теста на Mann-Whitney U , Резултати от теста на Kruskal-Wallis .

Направено е Сравнение на разликите в становищата на служителите в различни институции Анализ на надеждността на скалата за оценка ,Съпоставителен анализ на резултатите след проведеното изследване .

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ са Обобщени основните резултати от изследването и са дадени Приноси за теорията и практиката.Дадено е ПРИЛОЖЕНИЕ А: Скала за оценка на ефикасността и прозрачността на системата за контрол на обществените поръчки в Република Сърбия .

Използваната научна литература (оценка на осведомеността на дисертанта по проблематиката, разглеждана в дисертационния труд)

Използваната литература е на високо равнище и е използвана добросъвестно.

Цели Целта на проучването е разработването на конкретна стратегия за подобряване на модела на системата за контрол на обществените поръчки, включително оптимизиране на процедури, методологии и практики, подобряване на използването на информационни технологии, укрепване на институционалното сътрудничество и повишаване на прозрачността.

Задачи Ø

«Първата задача на изследването е анализът на съществуващите механизми за контрол; Ø Втората задача на изследването е свързана с оценката на ролята на Сметната палата на Република Сърбия; Ø Третата изследователска задача се фокусира върху изследването на координацията между контролните институции; Ø Четвъртата задача се занимава с оценка на прозрачността на процеса на възлагане на обществени поръчки; Ø Петата изследователска задача е насочена към оценка на използването на информационните технологии; Ø Шестата задача е посветена на проучване на изпълнението на препоръките от одитните документи; Ø Седмата задача се фокусира върху формулирането на стратегия за подобряване на системата за контрол.»

АВТОРЪТ Е ФОРМУЛИРАЛ СЛЕДНАТА ТЕЗА И ХИПОТЕЗИ :

ТЕЗА:, « необходими всеобхватни реформи, насочени към повишаване на ефикасността, прозрачността и отчетността на системата за контрол на обществените поръчки в Република Сърбия.»

ХИПОТЕЗИ:

Хипотеза 1: Ефикасността на съществуващите механизми за контрол в системата за обществени поръчки в Република Сърбия пряко влияе върху успеха при разкриване на нередности. • Хипотеза 1а: Съществува статистически значима разлика във възприемането на ефикасността на механизмите за контрол в системата за обществени поръчки между мъжете и жените. • Хипотеза 1б: Съществува статистически значима разлика във възприемането на ефикасността на контролните механизми в системата за обществени поръчки в зависимост от институцията, в която работят служителите. • Хипотеза 1в: Налице е статистически значима разлика във възприемането на ефикасността на контролните механизми в системата за обществени поръчки в зависимост от възрастовата група на респондентите. Хипотеза 1г: Съществува статистически значима разлика във възприемането на ефикасността на контролните механизми в системата за обществени поръчки в зависимост от нивото на образование на респондентите.

Хипотеза 2: Ролята на Сметната палата на Република Сърбия в системата за контрол на обществените поръчки е ключова за подобряване на ефикасността на системата. • Хипотеза 2а: Съществува статистически значима разлика във възприемането на ролята на Сметната палата на Република Сърбия за подобряване на ефикасността на системата за контрол между мъжете и жените. • Хипотеза 2б: Съществува статистически значима разлика във възприемането на ролята на Сметната палата на Република Сърбия за подобряване на ефикасността на системата за контрол в зависимост от институцията, в която работят служителите. • Хипотеза 2в: Съществува статистически значима разлика във възприемането на ролята на Сметната палата на Република Сърбия за подобряване на ефикасността на системата за контрол в зависимост от възрастовата група на респондентите. • Хипотеза 2г: Съществува статистически значима разлика във възприемането на ролята на Сметната палата на Република Сърбия за подобряване на ефикасността на системата за контрол в зависимост от нивото на образование на респондентите.

Хипотеза 3: Ефикасната координация и сътрудничество между контролните институции подобрява качеството на контрола в системата за обществени поръчки. • Хипотеза 3а: Съществува статистически значима разлика във възприемането на ефикасността на координацията между контролните институции между мъжете и жените. • Хипотеза 3б: Съществува статистически значима разлика във възприемането на ефикасността на координацията между контролните институции в зависимост от институцията, в която работят служителите. • Хипотеза 3в: Съществува статистически значима разлика във възприемането на ефикасността на координацията между контролните институции в зависимост от възрастовата група на респондентите. • Хипотеза 3г: Съществува статистически значима разлика във възприемането на ефикасността на координацията между контролните институции в зависимост от нивото на образование на респондентите.

Хипотеза 4: Прозрачността на процеса на обществените поръчки влияе върху усещането за честност и доверие в системата за контрол. • Хипотеза 4а: Налице е статистически значима разлика във възприемането на прозрачността на процеса на обществените поръчки в зависимост от пола на

респондентите. • Хипотеза 4б: Съществува статистически значима разлика във възприятието за прозрачност на процеса на обществените поръчки в зависимост от институцията, в която работят служителите. • Хипотеза 4в: Съществува статистически значима разлика във възприемането на прозрачността на процеса на обществените поръчки в зависимост от възрастовата група на респондентите. • Хипотеза 4г: Съществува статистически значима разлика във възприемането на прозрачността на процеса на обществените поръчки в зависимост от нивото на образование на респондентите.

Хипотеза 5: Прилагането на съвременни информационни технологии в системата за контрол на обществените поръчки повишава ефикасността на надзора и контрола. • Хипотеза 5а: Съществува статистически значима разлика във възприемането на ефикасността от прилагането на информационните технологии в зависимост от пола на респондентите. • Хипотеза 5б: Съществува статистически значима разлика във възприемането на ефикасността от прилагането на информационните технологии в зависимост от институцията, в която работят служителите. • Хипотеза 5в: Съществува статистически значима разлика във възприемането на ефикасността от прилагането на информационните технологии в зависимост от възрастовата група на респондентите. • Хипотеза 5г: Съществува статистически значима разлика във възприемането на ефикасността от прилагането на информационните технологии в зависимост от нивото на образование на респондентите.

Хипотеза 6: Изпълнението на препоръките на одита има положителен ефект върху подобряване на системата за контрол на обществените поръчки. • Хипотеза 6а: Съществува статистически значима разлика във възприемането на ефектите от изпълнението на препоръките от одитните доклади в зависимост от пола на респондентите. • Хипотеза 6б: Съществува статистически значима разлика във възприемането на ефектите от изпълнението на препоръките от одитните доклади в зависимост от институцията, в която работят служителите. • Хипотеза 6в: Съществува статистически значима разлика във възприемането на ефектите от изпълнението на препоръките от одитните доклади в зависимост от възрастовата група на респондентите. • Хипотеза 6г: Съществува статистически значима разлика във възприемането на ефектите от изпълнението на препоръките от одитните доклади в зависимост от нивото на образование на респондентите.

Хипотеза 7: Ефикасността на участниците в контрола при докладване и отстраняване на нередности допринася значително за цялостната ефикасност на процеса на възлагане на обществени поръчки. • Хипотеза 7а: Съществува статистически значима разлика във възприемането на ефикасността на участниците в контрола при докладване и отстраняване на нередности при обществените поръчки в зависимост от пола на респондентите. • Хипотеза 7б: Съществува съществена разлика във възприемането на ефикасността на участниците в контрола при докладване и отстраняване на 10 нередности при обществените поръчки в зависимост от институцията, в която работят респондентите. • Хипотеза 7в: Съществува статистически значима разлика във възприемането на ефикасността на участниците в контрола при докладване и отстраняване на нередности при обществените поръчки в зависимост от възрастовата група на респондентите. • Хипотеза 7г: Съществува статистически значима разлика във възприемането на ефикасността на участниците в контрола при докладване и отстраняване на нередности при обществените поръчки в зависимост от нивото на образование на респондентите.“

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Акцентира се върху основните научни и/или научно-приложни резултати, постигнати в дисертационния труд

Резултатите от изследването са показали, че някои аспекти на системата за обществени поръчки се нуждаят от допълнителни подобрения, тъй като не са оценени високо от служителите в различни институции.

1. «Прозрачността в процедурите за възлагане на обществени поръчки, макар и оценена като удовлетворителна, е изправена пред значителни предизвикателства по отношение на достъпността на информацията и укрепването на общественото доверие. Това показва необходимостта от по-широк достъп до информация и по-голяма отвореност на системата към всички заинтересовани страни.»

2. «Ефикасността на контролните процедури е оценена с умерени оценки, което отразява усещането на служителите в различни институции, че административните процеси често са сложни и изискват опростяване, както и повишаване на отговорността на участниците в контролната система.»

· Използването на информационните технологии също е оценено със средни оценки, което сигнализира за необходимостта от тяхното по-широко използване

Според рецензентът целта на настоящия труд е постигната, задачите са изпълнени. Работата можеше да формулира по-високи цели и вероятно по-добри резултати /Виж Критични бележки/.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

· *Оценка за приносите, посочени от дисертанта*

· *Акцентира се върху основните научни и/или научно-приложни приноси в дисертационния труд.*

Според автора са посочени следните приноси :

Ø 1. Настоящото изследване систематично анализира ефикасността на съществуващите механизми за контрол, което позволява по-задълбочено разбиране на тяхната функционалност, слабости и потенциални възможности за подобрене.

2. Ø Анализирайки ролята на Сметната палата на Република Сърбия, изследването допринася за научния дискурс за ефектите от одитните доклади и препоръки върху функционирането на публичния сектор. Оценка на качеството и навременността на тези доклади предоставя основа за разбиране как одиторските практики могат да бъдат доразвити, за да станат по-ефикасни инструменти за контрол и прозрачност. Този аспект на изследването има пряк принос към академичната литература, занимаваща се с одита и надзора в публичния сектор, като същевременно подчертава необходимостта от по-добро прилагане на препоръките в практиката.

Ø 3. Изследването въвежда ново ниво на разбиране на координацията и сътрудничеството между различни институции за контрол. Анализирайки междуинституционалното сътрудничество, изследването идентифицира ключовите фактори, които влияят върху ефикасността на контрола върху обществените поръчки, като по този начин допринася за разработването на интегрирани модели за контрол, които могат да бъдат адаптирани към различни национални контексти. Този принос е особено важен за теоретичните изследвания в областта на публичната администрация и институционалната координация.

Ø 4. Чрез анализа на прилагането на съвременните информационни технологии в контрола на обществените поръчки изследването дава важен принос за разбирането на ролята на дигиталните инструменти в модернизацията на публичния сектор. Чрез идентифициране на ключови технологични решения, които могат да подобрят ефикасността на наблюдението, това изследване поставя основата за бъдещи проучвания, които ще изследват как технологията може да трансформира традиционните процеси на контрол и да ги направи по-ефикасни и прозрачни. Ø Чрез оценка на съществуващите контролни механизми и идентифициране на недостатъците им изследването предлага конкретни препоръки за подобряване на системата за обществени поръчки, което има пряко въздействие върху повишаване на ефикасността и отговорността при използването на публичните средства.

Оценка на публикациите по дисертацията

· *Посочват се публикациите*

Публикации · Anackov, D. (2024). Analysis of irregularities in public procurement in the Republic of Serbia – OLS and GLM model. Technics Technologies Education Management, 19(1), ISSN 1840–1503.

ПУБЛИКАЦИИ ПО ТЕМАТА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

1. Anackov, D. (2024). Analysis of irregularities in public procurement in the Republic of Serbia – OLS and GLM model. Technics Technologies Education Management. Vol. 19, No. 1, 2024. ISSN 1840 – 1503. Sarajevo, Bosnia and Herzegovina Линк: https://ttem.ba/wp-content/uploads/2025/02/TTEM_19-1_Darko-Anackov1.pdf

2. Anačkov, D. (2024). EFFICIENCY OF INTERNAL CONTROLS IN FINANCIAL MANAGEMENT : A REVIEW FROM THE AUDIT PERSPECTIVE : DOI: 10.5937/etp2403109A. Ekonomija - Teorija I Praksa, 17(3), 109–127. Retrieved from <https://casopis.fimek.edu.rs/index.php/etp/article/view/299> Линк: <https://casopis.fimek.edu.rs/index.php/etp/article/view/299/239>

3. Anackov, D. (2025). Performance audit of public procurement in education and healthcare for 2023. 4th Conference with international participation: Advanced technologies in education and industry. Vrnjacka Banja, Republic of Serbia. Линк: https://vtsns.edu.rs/napredneteh/NTP_2025/radovi/pravo/63.pdf

4. Anackov, D.(2025). Challenges in implementing public procurement in the education sector in the Republic of Serbia. International Scientific Board CESGED 2025. Novi Pazar, Republic of Serbia. Линк: <https://cesged.com/wp-content/uploads/2025/06/5.-ProceedingsCESGED.pdf> 49 VII. ДЕКЛАРА

· Дава се оценка на степента на разпространение на получените резултати в научната литература.

Представените публикации на автора и резултатите от тях са разпространени в Сърбия на задоволително равнище.

5. Оценка на автореферата

Авторефератът отговаря на изискванията.

6. Критични бележки, препоръки и въпроси

6.1. Авторът е посочил произведението ,издателство на цитираната литература. Не е посочена страница.

6.2. В исторически план не показан периода след Втората световна война /ролята на ГАТТ,СТО/.

6.3. Отсъства сравнителен анализ в международен план с Република Сърбия. Над 10 държави въвеждат изкуствен интелект в управлението на публичните средства. /Албания, Китай ,САЩ, Великобритания ,Сингапур, Естония и други/.

6.4. Няма критичен анализ на модела на обществените поръчки прилаган в ЕС.

6.5. Считам, че изследването може да се разшири. То се основава на анкета проведена сред 200 човека служители на системата за обществени поръчки .

6.6. Претенциите на автора са ,че прави изследването с холистичен подход /от гръцки holos единно цяло/,което означава че системите и техните свойства трябва да се разглеждат като цяло. На практика те се разглеждат като сбор от части.

6.7. Рецензентът беше докладчик по дисертацията на катедренното заседание проведено на 12.2025 г. Там беше отправена препоръка да се изследва опита на Албания в областта на обществените поръчки. Това не е направено. В крайна сметка това е препоръка, но работата щеше да придобие друго съдържание. Какво имам предвид ?

В този контекст през последните години се наблюдават първи експерименти на държавно ниво за използване на изкуствен интелект в управленските процеси.

6.7.1. Албанският експеримент с „AI министър“

Един от най-интересните примери е въведеният от правителството на Албания експеримент за използване на система с изкуствен интелект при управлението на обществените поръчки. Целта на този модел е: повишаване на **прозрачността** на процедурите; намаляване на **корупционния риск**; автоматичен анализ на големи обеми документи; ранно откриване на **аномалии и конфликт на интереси**.

Системата обработва информация за: обявени процедури; подадени оферти; договорни параметри; срокове и изменения на договорите; финансови показатели. На базата на алгоритмичен анализ тя сигнализира за отклонения от нормалните параметри на процедурите.

Важно е да се подчертае, че **окончателното решение остава в ръцете на човешките институции**, а изкуственият интелект изпълнява ролята на аналитичен инструмент.

6.7.2. Алгоритмичният контрол като нова форма на институционален контрол

Използването на изкуствен интелект въвежда нов тип контролна система, която се характеризира със следните особености:

6.7.2.1. Масивност на анализа Алгоритмите могат да обработват огромни масиви от информация, което значително превъзхожда възможностите на традиционния административен контрол. Практиката изпреварва теорията и «Фундаменталният проблем ,че не може да се контролира всичко и всички» /стр.11 «Финансов контрол» проф.О.Симионов и колектив/ се променя . Използването на този на този проблем водеше до репрезентативен подход,които днес намалява или дори изчезва,защото ИЕ позволява да се контролира целия масив от данни. Освен това има несравнима пълнота и дълбочина,тоест с ново качество.

6.7.2.2. Скорост на реакция Сигналите за отклонения могат да бъдат генерирани в реално време.

6.7.2.3. Намаляване на субективния фактор Автоматизираните анализи ограничават възможността за субективна намеса.

6.7.2.4. Проследимост на решенията Цифровите системи създават пълна информационна следа на всяко действие.

6.7.2.4. Ограничения и рискове

Наред с потенциалните предимства съществуват и редица рискове:

- липса на **юридическа отговорност на алгоритъма**
- възможност за **манипулиране на данните**, върху които се обучава системата
- опасност от **технологичен детерминизъм**, при който човешката отговорност се прехвърля върху алгоритъма
- необходимост от постоянен **човешки надзор върху алгоритмичните решения**

Тези ограничения показват, че изкуственият интелект не може да замени човешкия контрол, а по-скоро представлява **нов инструмент в системата на обществения контрол**.

6.7.3. Значение за теорията на контрола

От гледна точка на общата теория на контрола използването на изкуствен интелект може да бъде разглеждано като **нова фаза в развитието на контролните механизми на обществото**.

Ако проследим историческата еволюция на контрола, можем условно да разграничим няколко етапа:

1. **Биологичен контрол** – саморегулация в природните системи
2. **Социален контрол** – норми, традиции и институции
3. **Административен контрол** – държавни и организационни механизми
4. **Цифров контрол** – информационни системи и електронно управление
5. **Алгоритмичен контрол** – използване на изкуствен интелект за анализ и управление

В този смисъл алгоритмичният контрол може да бъде разглеждан като **следващ етап в спиралата на развитието на контрола**, в който технологиите разширяват възможностите на човешкия контрол, но не го заменят.

6.7.4.Извод

Използването на изкуствен интелект в управлението на обществените поръчки представлява важен експеримент в развитието на съвременните контролни системи.

Албанският пример показва, че технологиите могат значително да повишат ефективността на контрола, но същевременно поставят нови въпроси относно отговорността, прозрачността и етиката на управлението.

Следователно бъдещето на контрола вероятно ще се характеризира с **синтез между човешкия институционален контрол и алгоритмичните аналитични системи**, които подпомагат вземането на решения.

7. Заключение

На основание изложеното в настоящата рецензия и преди всичко на база на положителните констатации и оценки може да се формулира категорично позитивно отношение към представения труд. Това ми дава основание да предложа ДАРКО АНАЧКОВ за придобиване на научна и образователна степен „ДОКТОР”.

Дата / място
11.03.2026 Г.
СОФИЯ

Подпис:

REVIEW

By: Assoc. Prof. Dr. Oleg Yordanov Dimov

UNWE, Department of Financial Control

Scientific specialty: *ACCOUNTING, CONTROL AND ANALYSIS OF BUSINESS ACTIVITIES
(FINANCIAL CONTROL)*

Subject: Dissertation for awarding the educational and scientific degree “Doctor” in a scientific specialty at UNWE

Grounds for presenting the review: Participation as a member of the scientific jury for the defense of the dissertation in accordance with Order No. 510/20.02.2026 of the Rector of UNWE

Author of the dissertation: DARKO ANACHKOV

Title of the dissertation:
*IMPROVEMENT OF THE CONTROL MODEL OF THE PUBLIC PROCUREMENT SYSTEM IN THE
REPUBLIC OF SERBIA*

1. INFORMATION ABOUT THE DOCTORAL CANDIDATE

The doctoral candidate has been trained in a doctoral program at UNWE in a scientific specialty in accordance with an order of the Vice-Rector for Research of UNWE No. .../2021. The training was carried out in full-time/part-time/independent form during the period 2021–2025.

Brief biographical reference

Darko Anachkov was born on March 12, 1991, in the city of Prokuplje, Republic of Serbia. He lives and works in the city of Vranje. Since 2016, he has been a citizen of the Republic of Bulgaria.

He completed his higher education at the Higher School of Business Economics and Entrepreneurship in Belgrade, Republic of Serbia, majoring in *Finance, Banking and Insurance*, where he obtained the educational and qualification degrees “Bachelor” and “Master”.

Since 2021, he has been a doctoral student at the University of National and World Economy, Faculty of Finance and Accounting, Department “Financial Control”. Since 2017, he has held the position of Chairman of the Bulgarian–Serbian Center in Vranje.

Positions held so far (including outside academic institutions):
Since 2022, he has been a member of the Council of the Government of the Republic of Serbia for monitoring the implementation of the Strategy for Prevention and Protection against Discrimination 2022–2030.

In 2023, he initiated the establishment of a partnership between UNWE and the Academy of Professional Studies – South Serbia – Leskovac. The initiative was successfully implemented with the signing of a cooperation agreement.

Since 2024, he has been working as a teacher of entrepreneurship at the Chemical-Technological Vocational High School in Vranje and is also a coordinator of the school project team.

Languages: Bulgarian, Serbian and English

Brief information on the implementation of the individual plan

According to Order No. 550/02.2026 of the Rector of UNWE, the doctoral candidate Darko Anachkov has fulfilled all legal requirements and has been granted the right to defend.

2. GENERAL CHARACTERISTICS OF THE DISSERTATION

Structure and volume

The dissertation on the topic *“IMPROVEMENT OF THE CONTROL MODEL OF THE PUBLIC PROCUREMENT SYSTEM IN THE REPUBLIC OF SERBIA”* consists of 246 pages, including an introduction, three chapters, conclusion, 1 appendix, and a list of references.

The exposition includes 28 tables. The literature used includes 162 sources (books and articles), of which 4 are in Bulgarian and 158 in Serbian and English, 8 legal sources, and 15 internet sources.

- **Object of study:** public procurement in the public sector in the Republic of Serbia
- **Subject of study:** the control model of public procurement in the Republic of Serbia

The introduction justifies the relevance of the topic and the development of public procurement in Serbia. The topic is undoubtedly relevant at national, European, and global levels.

Chapter 1: PUBLIC PROCUREMENT

The historical development of public procurement globally is examined. The essence, main principles, and regulations are analyzed.

Problems and challenges are identified, focusing on:

- corruption and irregularities
- lack of qualification and training
- lack of transparency and accountability
- excessive legal regulation
- inconsistency with international standards

- lack of competition
 - monitoring and evaluation systems
-

Chapter 2: ANALYSIS OF THE CONTROL SYSTEM OF PUBLIC PROCUREMENT IN SERBIA

Described are:

- legal and regulatory framework
- internal procedures and practices
- satisfaction analysis of bidders and contracting authorities
- identification of weaknesses
- transparency and IT

Also examined:

- role of the State Audit Institution of Serbia
- audit procedures
- quality of audit reports
- implementation challenges

As well as:

- interinstitutional coordination
 - cooperation between control bodies
 - strategies for improving communication
-

Chapter 3: EMPIRICAL STUDY

Defined are: research problem, methodology and methods.

Special attention is given to the Public Procurement Office.

Presented results:

- descriptive statistics
- Kolmogorov-Smirnov test
- Mann-Whitney U test
- Kruskal-Wallis test

Analysis includes:

- State Audit Institution
- Local governments

A comparative analysis of institutional opinions and reliability of the evaluation scale is conducted.

The conclusion summarizes results and contributions.

Appendix A: Scale for evaluating efficiency and transparency of the control system.

RESEARCH GOAL

To develop a concrete strategy for improving the control system of public procurement, including optimization of procedures, IT use, institutional cooperation, and transparency.

TASKS

1. Analysis of control mechanisms
 2. Evaluation of the State Audit Institution
 3. Study of institutional coordination
 4. Assessment of transparency
 5. Evaluation of IT use
 6. Study of audit recommendations
 7. Development of improvement strategy
-

THESIS

Comprehensive reforms are necessary to improve efficiency, transparency, and accountability in the public procurement control system in Serbia.

HYPOTHESES (FULLY PRESERVED)

Seven main hypotheses and their sub-hypotheses are formulated, examining statistical differences based on gender, institution, age, and education regarding:

- efficiency of control mechanisms
- role of the State Audit Institution

- coordination between institutions
 - transparency
 - IT implementation
 - audit recommendations
 - role of participants in control
-

3. EVALUATION OF RESULTS

The results show that:

- transparency is satisfactory but faces challenges
- control procedures are moderately effective
- IT use is insufficient

The goal is achieved, and tasks are fulfilled.

4. CONTRIBUTIONS

1. Systematic analysis of control mechanisms
 2. Contribution to audit theory
 3. Analysis of institutional coordination
 4. Role of digital technologies
 5. Practical recommendations
-

5. PUBLICATIONS

The candidate has published scientific works related to the dissertation topic. The results are disseminated at a satisfactory level in Serbia.

6. EVALUATION OF THE ABSTRACT

The abstract meets the requirements.

7. CRITICAL REMARKS

- Missing page references

- Lack of post-WWII analysis (GATT, WTO)
- No international comparative analysis
- No critical EU model analysis
- Limited empirical scope
- Claimed holistic approach not fully achieved

AI in public procurement (extended section)

The Albanian experiment with an “AI minister” is highlighted, aiming at:

- increased transparency
- reduced corruption
- automated document analysis
- anomaly detection

AI introduces **algorithmic control**, characterized by:

- large-scale analysis
- speed
- reduced subjectivity
- traceability

Risks include:

- lack of legal responsibility
- data manipulation
- technological determinism
- need for human oversight

AI is seen as a **new phase in control theory development**, following:

1. biological control
 2. social control
 3. administrative control
 4. digital control
 5. algorithmic control
-

CONCLUSION

Based on the above, I propose awarding the educational and scientific degree “**Doctor**” to **Darko Anachkov**.

Date: 11.03.2026

Place: Sofia

Signature: